

Þekking og þor: Til aðgerða gegn kynbundnu ofbeldi

**Kynning á störfum nefndar um aðgerðaáætlun
gegn kynbundnu ofbeldi 4. febrúar 2011**

**Gunnar Alexander Ólafsson
sérfræðingur í velferðaráðuneyti**

Aðdragandi að skipun nefndarinnar

-Skipunarbréf-

Áhersla lögð á að skoða eftirfarandi þætti:

1. Samhengi kynbundinna ofbeldisbrota og saksóknar vegna þeirra og meðferðar í dómskerfinu
2. Móta afstöðu stjórnvalda til meðferðar nýs sáttmála Evrópuráðsins í málaflokknum og endurskilgreina verkefni í málaflokknum með hliðsjón af honum

Aðdragandi að skipun nefndarinnar frh.

- Nefnd félags- og tryggingamálaráðherra um kynbundið ofbeldi var sett á laggirnar sumarið 2010. Markmið nefndarinnar er að búa til nýja aðgerðaráætlun gegn kynbundnu ofbeldi fyrir stjórnvöld sem á að gilda fyrir árin 2011–2015 og tekur við af gildandi aðgerðaáætlun gegn ofbeldi á heimilum og kynferðislegu ofbeldi.
- Í því samhengi er rétt að benda á að gildandi aðgerðaráætlun gildir út árið 2011.

Nefndarmenn

- **Höskuldur Sæmundsson**, skipaður af félags- og tryggingamálaráðherra, formaður
 - **Pórdís Elva Þorvaldsdóttir Bachmann**, skipuð af félags- og tryggingamálaráðherra
 - **Thelma Þórðardóttir**, tilnefnd af dómsmála- og mannréttindaráðuneytinu
 - **Gunnar Alexander Ólafsson**, tilnefndur af heilbrigðisráðuneytinu
 - **Kristín Ástgeirsdóttir**, tilnefnd af Jafnréttisstofu
 - **Jón H.B. Snorrason**, tilnefndur af lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu
 - **Hulda Elsa Björgvinsdóttir**, tilnefnd af ríkissaksóknara
 - **Tryggvi Þórhallsson**, tilnefndur af Sambandi íslenskra sveitarfélaga
 - **Sigprúður Guðmundsdóttir**, tilnefnd af Samtökum um kvennaathvarf
 - **Guðrún Jónsdóttir**, tilnefnd af Stígamótum
 - **Jóna Pálsdóttir**, tilnefnd af Menntamálaráðuneytinu
- Starfsmaður nefndarinnar er **Sigrún Jana Finnbogadóttir**

Störf nefndarinnar

- Ásamt því sem nefndin skyldi sinna samkvæmt skipunarbréfi ákvað nefndin einnig að fara ofan í niðurstöður rannsókna sem gerðar hafa verið í málaflokknum. Þessar rannsóknir voru unnar í tengslum við gildandi aðgerðaáætlun.
- Reynt var að kortleggja hvar í „kerfinu“ væru brotalamir varðandi kynbundið ofbeldi.

Ákveðið að skipta vinnunni niður í fjóra flokka:

- Flokkum er skipt eftir hugmyndum nefndarmanna um fyrirkomulag starfsins sem og rannsóknum sem unnar hafa verið í málaflokknum.
 1. Löggjöf og reglur
 2. Menntun og endurmenntun
 3. Viðbragðsáætlanir og verklag
 4. Aðrar aðgerðir

Lagaleg atriði sem nefndin hefur skoðað

- Upptaka Austurrísku leiðarinnar.
 - Verið að skoða í innanríkisráðuneytinu.
- Heimilisofbeldi sem sérstakt brot í almennum hegningarlögum.
- Breytingar reglum um nálgunarbann og beitingu þess.
- Hugsanlega breytingar á verknaðarlýsingu nauðgunarbrotu í almennum hegningarlögum.
- Betri skilgreining á friðhelgisbrotum í almennum hegningarlögum.
- Réttargæslumenn.
- Málsmeðferð og hraði innan réttarkerfisins.
 - Skráningar og kæruférlar.

Menntun og endurmenntun

- Nefndin hefur skoðað upplýsingaefni sem gefið hefur verið út og verið er að meta hvort þörf sé á víðtækari útgáfu.
- Nefndin leggur áherslu á að fræðsla um kynbundið ofbeldi sé hluti af kjarnanámi sem víðast.
- Rætt um að leggja til að fræðsla um kynbundið ofbeldi verði kennd með skipulögðum hætti.
- Rætt er um að bjóða upp á sérstök námskeið í foreldrafærni.
- Auka almenna fræðslu til almennings.

Viðbragðsáætlanir og verklag

- Stofna samráðshópar innan sveitarfélaga
 - Hugsanleg svæðisráð
- Skoða verkferla innan lögreglu og hugsanlega endurskoðaðir með vernd fórnarlamba og forgang mála í huga
- Allar opinberar stofnanir setji sér viðbragðsáætlanir vegna kynbundins ofbeldis.
- Skimun eftir kynbundnu ofbeldi.
- Skráning mála í sjúkraskrá.

Aðrar aðgerðir

- Tryggja og styrkja sérstök úrræði fyrir fórnarlömb kynbundins ofbeldis.
 - Sérstök göngudeild fyrir brotþola.
 - Styrkja starf Stígamóta og Kvennaathvarfsins.
 - Koma á fót úrræðum fyrir brotaman.
- Koma á fót/styrkja sérstök úrræði vegna sífjaspellamála.
- Kynningarefni á erlendum tungumálum.
 - Bæklingar, myndbönd o.s.frv.
- Sérstök áhersla á aldraða og öryrkja.
- Hugsanlegar frekari rannsóknir?
- Rafrænt eftirlit.

Næstu skref

- Skoða betur Evrópusáttmálann.
 - Lokatexti væntanlegur.
- Skrifa áfangaskýrslu þar sem verk nefndarinnar eru kynnt sem og staða mála.
- Fá viðbrögð við áfangaskýrslunni.
- Vinna frekar úr gögnum og búa til aðgerðaáætlun.
- Kynna fyrir ráðherra sem tekur síðan endanlega ákvörðun um örlög vinnunnar.

Og þá er bara eftir að spyrja:

Hvað vantar?

- Hverju eruð þið sammála?
- Hverju eruð þið ósammála?
- Hvað er vanhugsað, hvað er ofhugsað?

